

NÕUKOGU OTSUS,

19. detsember 2011,

milles käsitletakse Euroopa Aatomienergiaühenduse tuumaenergiaalase teadus- ja koolitustegevuse raamprogrammi (2012–2013) raames kaudsete meetmete kaudu rakendatavat eriprogrammi

(2012/94/Euratom)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 7,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut, mis on esitatud pärast teadus- ja tehnikakomiteega konsulteerimist,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

(1) Ühised riiklikud ja kogu Euroopat hõlmavad jõupingutused teadus- ja koolitustegevuse valdkonnas on olulised Euroopa majanduskasvu ja kodanike heaolu edendamiseks ja kindlustamiseks.

(2) Vastavalt nõukogu 19. detsembri 2011. aasta otsusele 2012/93/Euratom, milles käsitletakse Euroopa Aatomienergiaühenduse tuumaenergiaalase teadus- ja koolitustegevuse raamprogrammi (2012–2013) ⁽³⁾ (edaspidi „raamprogramm“), tuleb raamprogrammi rakendada eriprogrammidega, milles määratakse kindlaks nende rakendamise üksikasjalikud eeskirjad ja nende kestus ning nähakse ette vajalikud vahendid.

(3) Raamprogramm hõlmab kahte liiki meetmeid: kaudsed meetmed tuumasiinteensuuringute ning tuumalõhustamise, ohutuse ja kiirguskaitse valdkonnas ning Teadusuuringute Ühiskeskuse (JRC) otsemeetmed tuumajäätmete käitlemise, keskkonnamõju, tuumaohutuse ja tuumaenergiaalase julgeoleku valdkonnas, eriti seoses tuumaõnnetustega ja võttes arvesse varasematest kogemustest saadud õppetunde. Kaudseid meetmeid tuleks rakendada käesoleva eriprogrammiga.

(4) Käesoleva eriprogrammi suhtes tuleks kohaldada raamprogrammi kohaselt kehtivaid ettevõtjate, uurimiskeskuste ja ülikoolide osalemiseeskirju ning uurimistulemuste levitamise eeskirju.

(5) Vastavalt asutamislepingu artiklile 101 on ühendus sõlminud mitmeid tuumauuringutealaseid rahvusvahelisi lepinguid ning tuleks teha jõupingutusi rahvusvahelise teaduskoostöö tugevdamiseks eesmärgiga integreerida ühendust veelgi rohkem ülemaailmsete teadusringkondadega. Kahepoolne rahvusvaheline koostöö tugineb ühenduse ja kolmandate riikide vahel sõlmitud koostöölepingute tugevale õigusraamistikule. Raamprogramm on kõnealuste lepingute rakendamisel olulise tähtsusega. Seepärast peaks kõnealune eriprogramm olema osalemiseks avatud riikidele, kes on sõlminud sellekohased lepingud, ning see peaks projekti tasandil ja vastastikuse kasu alusel olema osalemiseks avatud ka kolmandate riikide õigussubjektidele ja rahvusvahelistele teaduskoostöö organisatsioonidele.

(6) Käesolev eriprogramm peaks kaasa aitama säästva arengu edendamisele ja sobiva ohutuskultuuri säilitamise tagamisele.

(7) Kooskõlas nõukogu 25. juuni 2002. aasta määrusega (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust, ⁽⁴⁾ ja komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määrusega (EÜ, Euratom) nr 2342/2002, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste üldelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust käsitleva nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 üksikasjalikud rakenduseeskirjad, ⁽⁵⁾ tuleks tagada käesoleva eriprogrammi usaldusväärne finantsjuhtimine ja rakendada seda tõhusal ja kasutajasõbralikul viisil ning tagada samal ajal õiguskindlus ja käesoleva programmi kättesaadavus kõigile osalejatele.

(8) Tuleks võtta asjakohased (Euroopa Liidu finantshuvidega vastavuses olevad) meetmed, et jälgida antud rahaliste vahendite ja nende kasutamise tõhusust, et vältida pettusi ja eeskirjade eiramist. Tuleks astuda vajalikud sammud kaduma läinud, valesi makstud või väärtalt kasutatud vahendite tagasinõudmiseks vastavalt määrusele (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, määrusele (EÜ, Euratom) nr 2342/2002, nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrusele (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta, ⁽⁶⁾ nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrusele (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis

⁽¹⁾ 15. novembri 2011. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata). Arvamus on esitatud pärast mittekohustuslikku konsulteerimist.

⁽²⁾ ELT C 318, 29.10.2011, lk 127. Arvamus on esitatud pärast mittekohustuslikku konsulteerimist.

⁽³⁾ Vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 25.

⁽⁴⁾ EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1.

⁽⁵⁾ EÜT L 357, 31.12.2002, lk 1.

⁽⁶⁾ EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1.

käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramise eest, ⁽¹⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta määrusele (EÜ) nr 1073/1999 (Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdluste kohta) ⁽²⁾.

- (9) Igal käesoleva eriprogrammi teemavaldkonnal peaks Euroopa Liidu üldeelarves olema oma eelarverida.
- (10) Käesoleva eriprogrammi raames tehtavate teadusuuringute käigus tuleks austada eetika aluspõhimõtteid, sealhulgas Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Aatomienergiaühenduse tuumaenergiaalase teadus- ja koolitustegevuse raamprogrammi (2012–2013) raames kaudsete meetmete kaudu rakendatav eriprogramm (edaspidi „eriprogramm“) võetakse vastu ajavahemikuks 1. jaanuarist 2012 kuni 31. detsembrini 2013.

Artikkel 2

Eriprogramm toetab tuumaenergeetikaalast teadus- ja koolitustegevust, mis hõlmab kõiki kaudseid meetmeid järgmistes teadusuuringute teemavaldkondades:

- a) tuumasünteesiuuringud (sealhulgas rahvusvaheline katsetermotuumareaktor (ITER));
- b) teadusuuringud tuumalõhustumise, ohutuse ja kiirguskaitse valdkonnas.

Käesolevas artiklis osutatud tegevuste eesmärgid ja põhisuunad on esitatud lisas.

Artikkel 3

Otsuse 2012/93/Euratom artikli 3 kohaselt on eriprogrammi rakendamiseks vajaliku summa maksimaalne suurus 2 327 054 000 eurot, millest kuni 15 % moodustavad komisjoni halduskulud. Kõnealune summa on jaotatud järgmiselt:

- a) tuumasünteesiuuringud 2 208 809 000 eurot;
- b) tuumalõhustumine, ohutus ja kiirguskaitse 118 245 000 eurot.

Artikkel 4

Kõigis eriprogrammi alusel toimuvates teadusuuringutes järgitakse eetika aluspõhimõtteid.

⁽¹⁾ EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2.

⁽²⁾ EÜT L 136, 31.5.1999, lk 1.

Artikkel 5

1. Eriprogrammi rakendatakse otsuse 2012/93/Euratom II lisas esitatud rahastamiskavade kaudu.

2. Käesoleva eriprogrammi suhtes kohaldatakse ettevõtjate, uurimiskeskuste ja ülikoolide osalemist ning uurimistulemuste levitamist käsitlevaid kaudsete meetmetega seotud eeskirju, mis on sätestatud nõukogu 19. detsembri 2011. aasta määruses (Euratom) nr 139/2012, millega kehtestatakse ettevõtjate, uurimiskeskuste ja ülikoolide Euroopa Aatomienergiaühenduse raamprogrammi kaudsetes meetmetes osalemise ning teadustöö tulemuste levitamise eeskirjad (2012–2013) ⁽³⁾.

Artikkel 6

1. Komisjon koostab eriprogrammi rakendamiseks igaaastase tööprogrammi, milles määratakse üksikasjalikumalt kindlaks lisas esitatud eesmärgid ning teadus- ja tehnoloogiaprioriteedid, nende teemade rahastamiskavad, mille kohta taotlusi oodatakse, ning rakendamise ajakava.

2. Tööprogrammis võetakse arvesse liikmesriikide, assotsieerunud riikide ning Euroopa ja rahvusvaheliste organisatsioonide asjaomast teadustegevust. Tööprogrammi ajakohastatakse vajaduse korral.

3. Tööprogrammis määratakse kindlaks kriteeriumid, mille alusel hinnatakse rahastamiskavade kohaseid kaudseid meetmeid käsitlevaid taotlusi ja valitakse välja projektid. Need kriteeriumid on pädevus, mõju ja rakendamine. Tööprogrammis võib täpsustada või täiendada lisakriteeriume ning mis tahes koefitsiente ja lävendeid.

4. Tööprogrammis võib määratleda:

- a) organisatsioonid, kes saavad toetust liikmemaksuna;
- b) meetmed teatavate õigussubjektide tegevuse toetamiseks.

Artikkel 7

1. Eriprogrammi rakendamise eest vastutab komisjon.

2. Eriprogrammi elluviimisel abistab komisjoni nõuandekomitee. Komitee liikmed võivad vahelduda, olenevalt komitee päevakorras olevatest teemadest. Tuumalõhustumisega seotud küsimuste puhul peavad kõnealuse komitee koosseis ning üksikasjalikud tööeeskirjad ja töökord vastama nõukogu 29. juuni 1984. aasta otsusele nr 84/338/Euratom, ESTÜ, EMÜ (mis käsitleb ühenduse uurimis-, arendus- ja tutvustamistegevuse

⁽³⁾ Vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 1.

juhtimis- ja kooskõlastusstruktuure ja -menetlusi) ⁽¹⁾. Tuumasünteesiga seotud küsimuste puhul peavad need vastama nõukogu 16. detsembri 1980. aasta otsusele, millega asutatakse tuumasünteesiprogrammi nõuandekomitee ⁽²⁾.

3. Komisjon teavitab komiteed korrapäraselt eriprogrammi rakendamise üldisest edenemisest, samuti teavitab ta komiteed õigel ajal kõikidest käesoleva eriprogrammi alusel kavandatud või rahastatud meetmetest.

Artikkel 8

Komisjon korraldab vastavalt otsuse 2012/93/Euratom artiklile 6 eriprogrammiga hõlmatud valdkondades teostatud tegevuse sõltumatu järelevalve, hindamise ja läbivaatamise.

Artikkel 9

Käesolev otsus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 19. detsember 2011

Nõukogu nimel
eesistuja
M. KOROLEC

⁽¹⁾ EÜT L 177, 4.7.1984, lk 25.

⁽²⁾ Avaldamata.

LISA

TEADUS- JA TEHNOLOOGIAEESMÄRGID, TEEMAVALDKONDADE JA TEGEVUSTE PÕHISUUNAD**I. TEADUSTÖÖ TEEMAVALDKONNAD****I.A. Tuumasünteesiuuringud****Üldine eesmärk**

ITER-projekti jaoks teadmisbaasi loomine ja ITER-projekti elluviimine, mis on oluline samm ohutute, säästvate, keskkondlikult vastutustundlike ja majanduslikult elujõuliste elektriinimade reaktorite prototüüpide loomiseks.

Tegevused**1. ITER-projekti elluviimine**

Projekt viiakse ellu ühenduses, mistõttu sel on ITERi organisatsioonis eriline vastutus, samuti on tal oluline roll eelkõige seoses ITERi rahvusvahelise organisatsiooni valitsemise, juhtimise ja personaliga ning üldise tehnilise ja haldustoetusega.

Ühenduse osalemine ITER-projekti ühe osapoolena hõlmab jätkuvat osalemist ITERi asukohas vajalike seadmete ja rajatiste ehitamises ning projekti toetamist ehituse ajal.

ITERi ehitust toetav teadus- ja arendustegevus viiakse läbi tuumasünteesiühingutes ja Euroopa tööstusharudes. See hõlmab koostisosade ja süsteemide arendamist ja testimist.

2. Teadus- ja arendustegevus ITERi tegevuse ettevalmistamisel

Sihipärane füüsika- ja tehnoloogiaprogramm seab eesmärgiks ITER-projekti valikute konsolideerimise ja ettevalmistamise ITERi töö kiireks alustamiseks. See viiakse läbi kooskõlastatud eksperimentaalse, teoreetilise ja modelleerimistegevuse kaudu, kasutades Euroopa Ühistoidkambri (JET) rajatise ja muid asjakohaseid katse- ning arvutusseadmeid. See tagab, et Euroopa saab vajalikul määral ITER-projekti mõjutada, ning valmistab ette Euroopa olulist rolli selle kasutamises. Kõnealune programm hõlmab:

- ITERi tööks vajalike võtmetehnoloogiate hindamist JETi täiustatud komponentide (ITERi esimese seinaga analoogne sein, soojendussüsteemid, diagnostika) kasutamise kaudu;
- ITERi tööstusenaariumide uurimist JETi ja muude rajatiste sihteksperimentide abil ning kooskõlastatud modelleerimistegevust.

3. Piiratud tehnoloogilised tegevused DEMO ettevalmistamisel

Võtmetehnoloogiad ja -materjalid, mis on vajalikud DEMO elektriinimade jaoks loa saamiseks, selle ehitamiseks ja kasutamiseks, töötatakse välja tuumasünteesiühingutes ja tööstussektoris, et katsetada neid ITERis ja et Euroopa tööstus oleks võimeline ehitama DEMO ja arendama tuleviku tuumasünteesielektriinimade. Rakendatakse järgmisi tegevusi:

- projekteerimise valideerimise ning tehnilise projekteerimisega tegeleva eriotstarbelise töörühma edasine ettevalmistav töö, et ehitada rahvusvaheline tuumasünteesimaterjalide kiiritusrajatis, mida kasutatakse tuumasünteesielektriinimade materjalide katsetamiseks;
- madalaktiivsete ja kiirguskindlate materjalide väljatöötamine, kiiritamine ja modelleerimine; tuumasünteesielektriinimade tööks vajalike võtmetehnoloogiate, sealhulgas katteseinade väljatöötamine; DEMO kontseptuaalne projekteerimine, sealhulgas ohutus- ja keskkonnaaspektid.

4. Teadus- ja arendustegevus pikemas perspektiivis

Konkreetselt ITERi ja DEMOga seotud tegevusele tuginedes arendatakse eriprogrammi abil oskusi ja suurendatakse teadmisbaasi valdkondades, mis on strateegiliselt olulised tuleviku tuumasünteesielektriinimade jaoks. Selline teadustegevus suurendab tuumasünteesielektriinimade tehnilist teostatavust ja majanduslikku elujõulisust. Raamprogrammi konkreetsed meetmed hõlmavad järgmist piiratud tegevust:

- magnetvangistuse süsteemide, sealhulgas stellaraatorite täiustatud kontseptsioonide uurimine. Keskendutakse stellaraatori W7-X käitamise ettevalmistamisele, olemasolevate seadmete kasutamisele eksperimentaalsete andmebaaside laiendamiseks ja nende konfiguratsioonide tulevikuperspektiivide hindamisele;
- katsetamine, teooria ja edasine modelleerimine eesmärgiga saada põhjalik ülevaade reaktorikõlblikest tuumasünteesiplasmadest;

- tuumasünteesienergia tootmise sotsiaalteaduslike ja majanduslike aspektide uurimine ning teavitusmeetmete rakendamine, et tõsta üldsuse teadlikkust tuumasünteesi valdkonnas.

5. Personal, haridus ja koolitus – ITERi põlvkonna loomine

Meetmed piisava personali ja kõrgetasemelise koostöö tagamiseks tuumasünteesi teemavaldkonnas nii ITER-projekti koheste kui ka keskmise tähtajaga vajaduste rahuldamiseks ning tuumasünteesi edasiseks arendamiseks on järgmised:

- eriprogrammi töös osalevate organisatsioonide vahel teadlaste liikumise toetamine, et soodustada tõhusamat teaduskoostööd ja teadustegevuse lõimimist ning tugevdada rahvusvahelist koostööd;
- kõrgetasemeline inseneride ja teadlaste koolitus kraadiõppe- ja doktorantuurijärgsel tasemel, sealhulgas rajatiste kasutamine koolitusplatvormidena ning eriseminarid ja -õpikojad, ning koostöö tugevdamine ülikoolide vahel.

6. Infrastruktuur

ITER, mis ehitatakse Euroopasse ITERi organisatsiooni rahvusvahelise raamistiku raames, moodustab osa uuest teadus-uuringute infrastruktuurist, millel on märkimisväärne Euroopa mõõde.

7. Tehnosiire, tööstuse kaasamine ja innovatsioon

ITERi jaoks on vaja uut ja paindlikumat organisatsioonilist struktuuri, et loodud innovatiivsed ja tehnoloogilised lahendused kanduksid kiiresti üle tööstusesse, et Euroopa tööstus muutuks seega konkurentsivõimelisemaks. Selleks tehakse järgmist:

- soodustatakse innovatsiooni ja oskusteabe vahetamist asjaomaste ülikoolide, uurimisinstituutide ja tööstussektoriga, sealhulgas asjakohast suhtlust ITERi organisatsiooni ja Euroopa Ühisettevõttega Fusion for Energy (F4E) (andes tööstussektorit esindavatele partneritele võrdsed osalemisvõimalused vastavalt asjakohastele liidu hanke-eeskirjadele);
- julgustatakse patentide taotlemist;
- edendatakse tuumasünteesitööstuse innovatsioonifoorumit, mis töötaks välja tuumasünteesitehnoloogia tegevuskava ja personali arendamise algatusi, pidades eelkõige silmas innovatsiooni ning uute toodete ja teenuste pakkamise potentsiaali.

I.B. Tuumalõhustumine, ohutus ja kiirguskaitse

Üldine eesmärk

Luaa usaldusväärne teaduslik ja tehniline alus, et kiirendada pikaajaliste radioaktiivsete jäätmete ohutuma käitlemise praktilist arengut, suurendada eelkõige tuumaenergia ohutust ja panustada samal ajal tuumaenergia ressursi- ja kulutõhususse ning tagada tugev ja sotsiaalselt vastuvõetav süsteem inimeste ja keskkonna kaitseks ioniseeriva kiirguse eest.

Tegevused

Tuumalõhustumise, ohutuse ja kiirguskaitse valdkonna kaudseid meetmeid rakendatakse viies allpool kirjeldatud tegevusvaldkonnas. Pidades silmas süvendatud tähelepanu tuumaohutusele, mis aitab kaasa tuumaenergiaalase teadustegevuse ümberorienteerimisele, pööratakse eelarvevahendite jaotamisel suurimat võimalikku tähelepanu sellistele valdkondadele nagu rajatiste ohutus, kiirguskaitse (sealhulgas kasutamine meditsiinis) ja riskianalüüs. Eelkõige sellised valdkonnad nagu energeetika, Euroopa standardid, haridus ja koolitus, keskkonnakaitse, tervishoid, materjaliteadus, valitsemine, ühine infrastruktuur, julgeolek ja ohutuskultuur on märkimisväärselt seotud teadustegevusega, mis on hõlmatud liidu seitsmenda raamprogrammiga, mis on vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 1982/2006/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmendat raamprogrammi (2007–2013) (¹). Paljudes teadustegevuse valdkondades, eriti tuumarajatiste ohutuse küsimustes, soodustatakse rahvusvahelist koostööd ning seda tehakse koostöös asjakohaste tehniliste ja sidusrühmade foorumitega, mida on kirjeldatud otsuse 2012/93/Euratom I lisa punktis I.B esitatud tuumalõhustumise, ohutuse ja kiirguskaitse tegevuste põhjenduses.

1. Lõplike radioaktiivsete jäätmete haldamine

Projekteerimisuuringud ja geoloogilise ladustamise katseprojektide elluviimine, mille eesmärk on valmistada ette rakendamist, tagades sealjuures ohutu käitamise. Uuringud, mis suurendavad teadmisi jäätmetest ja nende käitumisest aja jooksul, usaldusväärsete meetodite arendamine toimimise ja ohutuse hindamiseks, üldsuse heakskiiduga seotud juhtimis- ja sotsiaalküsimuste uurimine ning muud tegevused, millega toetatakse Euroopa ühise seisukoha väljatöötamist jäätmekäitluse põhiküsimustes jäätmete tekkimisest kuni ladustamiseni.

(¹) ELT L 412, 30.12.2006, lk 1.

2. Reaktorsüsteemid

Üldise eesmärgi kõrval ka teadusuuringud, mille eesmärk on toetada kõikide Euroopas kasutatavate reaktorsüsteemide (sealhulgas tuumkütusetsükliga rajatiste) ohutut käitamist või Euroopas laialdaste tuumaohutusala teadmiste säilimiseks vajalikus ulatuses ka nende reaktoritüüpide ohutut käitamist, mis võidakse kasutusele võtta tulevikus, keskendudes ainult ohutusega seotud aspektidele. See hõlmab tuumajaamade kasutusea hindamist ja juhtimist, ohutuskultuuri (inimeste põhjustatud ja organisatsioonilistest vigadest tingitud riski minimeerimine), ohutuse hindamise täiustatud meetodeid, numbrilise simulatsiooni vahendeid, seadmestikku ja kontrolli, raskete õnnetuste vältimist ja kahju piiramist ning seonduvaid tegevusi teadmiste juhtimise optimeerimiseks ja oskuste säilitamiseks.

Teadustegevus hõlmab alusuuringuid ja mitut valdkonda siduvaid uuringuid (nagu näiteks materjaliteadus) ⁽¹⁾ ning uue põlvkonna reaktorite ja tuumkütusetsükli kõikide aspektide, nagu näiteks eraldamise ja transmutatsiooni uuringuid, mille juures keskendutakse ainult ohutusega seotud aspektidele.

3. Kiirguskaitse

Selle valdkonna tegevused keskenduvad järgmisele:

- väikeste kiirgusdoosidega pikemaajalisest kokkupuutest tulenevate terviseriskide parem kvantifitseerimine (võttes sealhulgas arvesse individuaalset varieeruvust) epidemioloogiliste uuringute kaudu ning asjaomaste mehhanismide parem mõistmine raku- ja molekulaarbioloogiliste uuringute kaudu;
- kiirguse meditsiinilistel eesmärkidel kasutamise ohutuse ja tõhususe suurendamine uute tehnoloogiliste lahenduste ning selliste kasutusala kasulikkuse ja riskide vahel õige tasakaalu saavutamise abil;
- hädaolukordade ja õnnetusjuhtumijärgsete olukordade juhtimise sidususe ja integreerimise parandamine Euroopas ühiste vahendite ja strateegiate väljatöötamise kaudu ning nende efektiivsuse tõendamine töökeskkondades;
- muudes valdkondades vastavalt vajadusele riikliku teadustegevuse tõhusam integreerimine.

4. Infrastruktuur

Euroopa jaoks selge lisaväärtuse olemasolu korral, mis on vajalik eelkõige laia kandepinna saavutamiseks, teadustegevuse võtmeinfrastruktuuride projekteerimise, moderniseerimise, ehitamise ja/või töö toetamine mis tahes eespool nimetatud teemavaldkonnas, sealhulgas lihtsustades teadustöötajate ja uurimisrühmade juurdepääsu olemasolevale ja tulevasele infrastruktuurile.

5. Personal ja koolitus ⁽²⁾

Riiklike programmide koordineerimine ja üldiste koolitusvajaduste rahuldamine tuumateaduse ja -tehnoloogia valdkonnas erinevate, sealhulgas lühiajalises plaanis tulemusi andvate ja konkurentsivõimeliste vahendite abil, mis on osa üldisest inimressursialasest toetusest kõigis teemavaldkondades. Hõlmab koolituskursuste ja -võrgustike toetamist ning meetmeid, mille abil muuta sektorit noorteadlaste ja -inseneride jaoks atraktiivsemaks ning parandada koordineerimist liidu haridusasutuste vahel, selleks et tagada kvalifikatsioonide samaväärsus kõigis liikmesriikides.

II. EETILISED ASPEKTID

Käesoleva eriprogrammi rakendamise ajal ja sellest tuleneva teadustegevuse elluviimisel tuleb austada eetika aluspõhimõtteid. Need hõlmavad muu hulgas Euroopa Liidu põhiõiguste hartas kajastatud põhimõtteid, sealhulgas järmist: inimväärikuse ja inimelu kaitse, isikuandmete ja eraelu puutumatuse kaitse, samuti loomade ja keskkonna kaitse kooskõlas ühenduse õiguse ning asjakohaste rahvusvaheliste konventsioonide, suuniste ja tegevusjuhendite uusimate versioonidega (näiteks Helsingi deklaratsioon, 4. aprillil 1997 Oviados allkirjastatud Euroopa Nõukogu inimõiguste ja biomeditsiini konventsioon ja selle lisaprotokollid, ÜRO lapse õiguste konventsioon, UNESCO vastu võetud inimgenoomi ja inimõiguste ülddeklaratsioon, ÜRO bioloogiliste ja toksinrelvade konventsioon (BTWC), taimegeneetiliste ressursside toiduks ja põllumajanduses kasutamise rahvusvaheline leping ja Maailma Terviseorganisatsiooni vastavad resolutsioonid).

Arvesse võetakse ka biotehnoloogia eetikaküsimuste nõustajate Euroopa töörühma (1991–1997) arvamusi ning teaduse ja uute tehnoloogiate eetika Euroopa töörühma (alates 1998. aastast) arvamusi.

Subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt ja Euroopa lähenemisviiside mitmekesisust arvestades peavad teadusprojektides osalejad täitma nende riikide kehtivaid õigusnorme ja eetikareegleid, kus teadustööd tehakse. Igal juhul kohaldatakse riiklikke õigusnorme ning ühenduse vahenditega ei toetata üheski liikmesriigis ega kolmandas riigis ühtki teadustegevust, mis on kõnealuses liikmesriigis või kolmandas riigis keelatud.

⁽¹⁾ Euroopa Teadusnõukogu ülesanne on toetada eesliiniuuringuid igas teaduse ja tehnoloogia valdkonnas.

⁽²⁾ Teadlaste liikuvus kõigi teaduse ja tehnoloogia valdkondade vahel kuulub liidu raamprogrammi programmi „Inimesed“ alla.

Vajaduse korral peavad teadusprojektide elluviijad taotlema enne teadus- ja arendustegevuse alustamist asjaomaste riiklike või kohalike eetikakomiteede heakskiitu. Komisjon korraldab süstemaatiliselt eetikakontrolle nende ettepanekute puhul, mis hõlmavad eetilist tundlikke küsimusi või mille puhul ei ole eetilistele aspektidele piisavalt tähelepanu pööratud. Erijuhtudel võivad need toimuda projekti rakendamise ajal.

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 13 nõutakse, et liit ja liikmesriigid pööraks oma poliitika, sealhulgas teadusuuringute kavandamisel ning rakendamisel täit tähelepanu loomade heaolu nõuetele. Nõukogu 24. novembri 1986. aasta direktiivis 86/609/EMÜ (katseteks ja muudel teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitsega seotud liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta) ⁽¹⁾ nõutakse, et kõik katsed oleksid kavandatud nii, et välditaks katseloomadele stressi, tarbetute piinade ja kannatuste tekitamist, et kasutataks võimalikult vähe loomi, neurofüsioloogiliselt kõige madalama tundlikkusega loomi ning et põhjustataks võimalikult vähe valu, kannatusi, stressi või püsivaid kahjustusi. Loomade genotüübi muutmine ja loomade kloonimine võivad kõne alla tulla ainult sel juhul, kui nende eesmärgid on eetiliselt põhjendatud, loomade heaolu on tagatud ja järgitakse bioloogilise mitmekesisuse põhimõtteid. Käesoleva eriprogrammi rakendamise ajal jälgib komisjon korrapäraselt teaduslikke edusamme ning riiklike ja rahvusvahelisi õigusnorme, et võtta arvesse võimalikke arengusuundi.

⁽¹⁾ EÜT L 358, 18.12.1986, lk 1.